

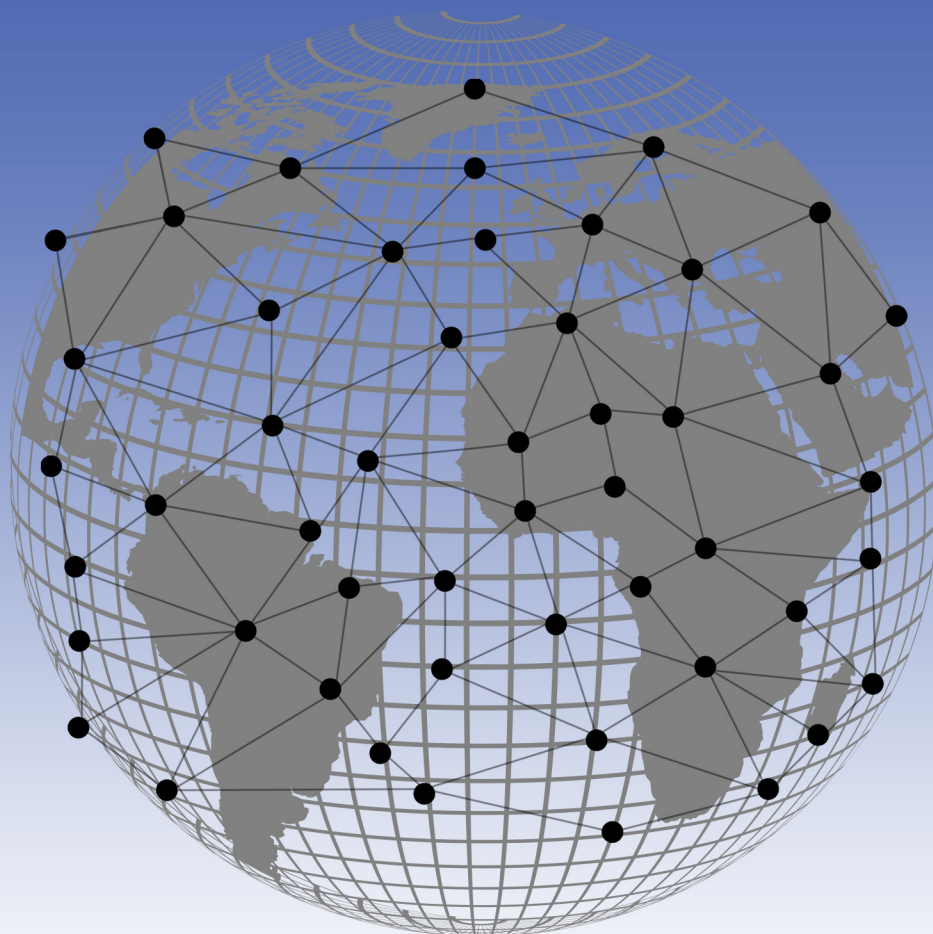

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

پایش تحولات تجارت جهانی (گزارش شماره نود و هفت)

در این شماره می‌خوانید:

- اتحادیه اروپا تهدید را عملی کرد: اعمال عوارض بر واردات خودروهای الکتریکی از چین از ابتدای نوامبر ۲۰۲۴
- رشد ۲.۸ درصدی تولید ناخالص داخلی عربستان در سه ماهه سوم ۲۰۲۴ با تمرکز بر توسعه بخش غیرنفتی
- برگزاری نشست مهم در ریاض برای تقویت روابط اقتصادی عربستان و ایالات متحده
- بیانیه مشترک وزرای حمل و نقل عراق، ترکیه، قطر و امارات درباره پروژه جاده توسعه

آبان ۱۴۰۳

شناسنامه گزارش

عنوان:

پایش تحولات تجارت جهانی
(گزارش شماره نود و هفت)

مدیریت تجارت و دیپلماسی اقتصادی

تاریخ انتشار: آبان ۱۴۰۳

واژه‌های کلیدی: جاده توسعه، سازمان تجارت جهانی، بریکس، دارایی‌های بلوکه شده غربی، دفاتر مرکزی، شرکت‌های چند ملیتی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

سلسله گزارش‌های "پایش تحولات تجارت جهانی" رویدادهای کلیدی در محیط ژئواکونومیک ایران را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. در این قالب، رویدادهای کلیدی از منظر تاثیرگذاری بر دیپلماسی اقتصادی و موقعیت ژئواکونومیک ایران مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف از تهیه این گزارش که به صورت ماهانه از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر خواهد شد ارائه تصویری روشن از محیط ژئواکونومیک ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران در این فضا است.

فهرست مطالب

۵	تحولات جهانی
۱۱	تحولات منطقه‌ای
۲۴	پژوهش‌های تازه

تحولات جهانی

اتحادیه اروپا تهدید را عملی کرد

اتحادیه اروپا پس از آنکه مذاکرات بین بروکسل و پکن برای یافتن راه‌حلی دوستانه برای حل اختلافات تجاری به نتیجه نرسید اعلام کرد که از ابتدای نوامبر ۲۰۲۴ بر واردات خودروهای الکتریکی از چین عوارض اعمال کرده است. خودروهای الکتریکی به نقطه محوری در یک اختلاف تجاری گسترده‌تر تبدیل شده‌اند که بر سر تأثیر یارانه‌های دولتی چین بر بازارهای اروپایی و صادرات فزاینده فناوری‌های سبز از چین به اتحادیه اروپا شکل گرفته است. معاون اجرایی کمیسیون اروپا، اخیراً اعلام کرد: "با اتخاذ این تدابیر متناسب و هدفمند پس از انجام یک تحقیق دقیق، ما از رعایت اصول بازار عادلانه و حمایت از پایه صنعتی اروپا دفاع می‌کنیم." وی افزود: "به‌طور هم‌زمان، ما همچنان از یک راه‌حل جایگزین که بتواند به‌طور مؤثر مشکلات شناسایی شده را حل کند و با مقررات سازمان تجارت جهانی (WTO) سازگار باشد، استقبال می‌کنیم." این عوارض به مدت پنج سال اعمال خواهند شد، مگر اینکه راه‌حلی دوستانه پیدا شود.

بر اساس اطلاعات کمیسیون اروپا، که به نمایندگی از ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا اختلافات تجاری را مدیریت می‌کند، سهم خودروهای الکتریکی ساخت چین در بازار خودروهای الکتریکی اروپا از ۳.۹ درصد در سال ۲۰۲۰ به ۲۵ درصد در سپتامبر ۲۰۲۳ افزایش یافته است که تا حدی به دلیل کاهش نا عادلانه قیمت‌ها نسبت به صنعت اروپا بوده است.

عوارض اعمال شده بر تولیدکنندگان چینی شامل ۱۷ درصد بر خودروهای ساخت BYD، ۱۸.۸ درصد بر خودروهای Geely و ۳۵.۳ درصد بر خودروهای صادر شده توسط شرکت دولتی SAIC چین است. شرکت Geely دارای برندهایی از جمله Polestar و ولوو سوئد است، در حالی که SAIC مالک برند MG بریتانیا، یکی از پرفروش‌ترین برندهای خودروهای الکتریکی در اروپا است. سایر تولیدکنندگان خودروهای الکتریکی در چین، از جمله شرکت‌های غربی مانند فولکس‌واگن و بی‌ام‌و، مشمول عوارض ۲۰.۷ درصدی خواهند بود. کمیسیون اروپا نرخ محاسبه شده جداگانه‌ای برای تسلا با نرخ ۷.۸ درصد در نظر گرفته است.

وزارت تجارت چین به این تدابیر به عنوان سیاست‌های حمایت‌گرانه و نا عادلانه اعتراض کرده و اعلام کرد: "چین با این حکم مخالف است و آن را نخواهد پذیرفت." این وزارتخانه افزود: "چین به اتخاذ تمامی تدابیر لازم برای دفاع از حقوق و منافع قانونی شرکت‌های چینی ادامه خواهد داد."

این عوارض تلافی‌جویانه اتحادیه اروپا با مخالفت‌هایی در آلمان، بزرگترین اقتصاد اروپا و محل استقرار خودروسازان بزرگ، روبه‌رو شده است. رئیس انجمن صنعت خودروسازی آلمان، اظهار داشت که اعمال این تعرفه‌ها "ضربه‌ای به تجارت آزاد جهانی و بنابراین به رفاه، حفظ مشاغل و رشد اروپا است." وی افزود که

این اقدام خطر وقوع یک مناقشه تجاری گسترده را افزایش می‌دهد. او در بیانیه‌ای اعلام کرد: "صنعت خودروسازی در مواجهه با چین ساده‌لوح نیست، اما چالش‌ها باید از طریق گفتگو حل شوند".

کمیسیون اروپا اظهار داشت که چین با استفاده از یارانه‌های دولتی، از جمله تأمین زمین‌های ارزان برای کارخانه‌ها توسط دولت‌های محلی، تأمین منابع ارزان‌قیمت مانند لیتیوم و باتری از شرکت‌های دولتی و تخفیف‌های مالیاتی و تأمین مالی آسان از بانک‌های دولتی، سهم خود در بازار اتحادیه اروپا را افزایش داده است.

رشد سریع سهم چین در بازار باعث نگرانی در اتحادیه اروپا شده است. از منظر اتحادیه خودروه‌های چینی در نهایت توانایی اروپا برای تولید فناوری‌های سبز خود برای مقابله با تغییرات اقلیمی را تهدید خواهند کرد. گروه‌های تجاری و اتحادیه‌ها همچنین نگرانند که مشاغل ۲.۵ میلیون کارگر صنعت خودروسازی و همچنین ۱۰.۳ میلیون نفری که به‌طور غیرمستقیم به تولید خودروه‌های الکتریکی وابسته هستند در پیامد هجوم خودروه‌های چینی با خطرات جدی مواجه شود.

چین اتحادیه اروپا را به سازمان تجارت جهانی کشاند

چین علیه اتحادیه اروپا به دلیل تعرفه‌های سنگینی که بر خودروه‌های برقی این کشور اعمال شده، در سازمان تجارت جهانی (WTO) شکایتی ثبت کرده است. بروکسل ادعا می‌کند این خودروها به دلیل دریافت یارانه‌های بیش از حد با قیمت‌هایی غیرواقعی و پایین در بازارهای جهانی عرضه می‌شوند.

این تدابیر تجاری که توسط کمیسیون اروپا طراحی شده‌اند، با هدف جبران حمایت‌های مالی پکن و جلوگیری از بیرون راندن شرکت‌های اروپایی از بازار پرسود خودروه‌های برقی اتخاذ شده‌اند و به مدت پنج سال ادامه خواهند داشت.

وزارت بازرگانی چین در بیانیه‌ای که اخیراً منتشر شد، اعلام کرد: "چین بارها اعلام کرده است که در تحقیق ضد یارانه اتحادیه اروپا درباره خودروه‌های برقی چینی، جنبه‌های زیادی نامعقول و ناسازگار با قوانین وجود دارد. این اقدام به نام رقابت منصفانه در واقع یک عمل حمایت‌گرایانه و رقابتی ناعادلانه است.

"چین با این حکم موافق نیست و آن را نمی‌پذیرد و در چارچوب مکانیسم حل اختلاف سازمان تجارت جهانی شکایت خود را ثبت کرده است. چین به اتخاذ تمام اقدامات لازم برای حفظ حقوق و منافع قانونی شرکت‌های چینی ادامه خواهد داد".

با این حال، این وزارتخانه از اعلام اقدامات مقابله‌ای جدید خودداری کرد. چین پیش از این تهدید به

مقابله با صنایع لبنیات، کنیاک و گوشت خوک اتحادیه اروپا کرده بود که بروکسل آن را "بی‌اساس" خوانده بود.

در عوض، این وزارتخانه بر تمایل خود برای ادامه مذاکرات با کمیسیون اروپا تاکید کرد تا به راه‌حلی "در اسرع وقت" برسند، راه‌حلی که ممکن است این تعرفه‌ها را لغو کند؛ مسیری که توسط آلمان به شدت مورد حمایت است.

مقامات اتحادیه اروپا با وجود تمایل به دستیابی به توافق، هشدار می‌دهند که تعیین حداقل قیمت برای محصولی پیچیده و متنوع مانند خودروهایی برقی ممکن است برای مقامات گمرکی قابل اجرا نباشد. کمیسیون پیش از این پیشنهاد مشابهی را رد کرده است.

نمایندگی اتاق بازرگانی چین در اتحادیه اروپا که در این فرآیند درگیر است، این تعرفه‌ها را "دلخواه"، "بی‌اساس" و "سیاسی" توصیف کرده و هشدار داده که ممکن است تأثیرات پیچیده‌ای بر مذاکرات جاری درباره حداقل قیمت‌ها بگذارد. این اتاق گفته: "ما همچنین از عدم پیشرفت معنادار در مذاکرات قبل از موعد تصمیم‌گیری ناامید شده‌ایم."

کمیسیون مکرراً از تحقیق خود به عنوان تحقیقی مبتنی بر واقعیت، دقیق و سازگار با قوانین WTO دفاع کرده است. یافته‌های این تحقیق که در ماه ژوئن منتشر شد، به عنوان توجیه قانونی برای اعمال تعرفه‌های وارداتی مورد استفاده قرار گرفت.

به گفته کمیسیون، به لطف حمایت مالی پکن، تولیدکنندگان خودروهایی برقی چینی فروش خود در اروپا را با سرعتی فوق‌العاده افزایش داده‌اند؛ سهم بازار آن‌ها طبق برآوردها از ۱.۹٪ در سال ۲۰۲۰ به ۱۴.۱٪ در سه‌ماهه دوم سال ۲۰۲۴ رسیده است.

یک مقام ارشد اتحادیه اروپا اخیراً هشدار داد که "تهدید واضح و قریب‌الوقوعی برای کلیت صنعت خودرو ما وجود دارد که نباید به خودروهایی برقی منتقل شود و به تعطیلی کارخانه‌ها و اخراج هزاران کارگر منجر گردد.

هشدار اروپا به اسرائیل

اخیراً چارلز میشل، رئیس شورای اروپا، هشدار داد که ممنوعیت اخیر اسرائیل بر فعالیت‌های آژانس امداد و کار سازمان ملل متحد برای آوارگان فلسطینی (آنروا) می‌تواند توافق تجاری این دولت با اتحادیه اروپا را به خطر بیندازد. پارلمان اسرائیل در ۲۸ اکتبر ۲۰۲۴ قانونی را تصویب کرد که فعالیت‌های آنروا را در داخل اسرائیل ممنوع می‌کند. این امر نگرانی‌هایی را درباره توانایی این آژانس در ارائه کمک‌های بشردوستانه

در غزه در میانه درگیری‌های جاری برانگیخته است. میشل تاکید کرد که این تصمیم «کاملاً غیرقابل قبول» است و ممکن است منجر به بازنگری در توافق‌نامه اتحادیه اروپا و اسرائیل شود، که از سال ۲۰۰۰ به‌عنوان پایه قانونی روابط تجاری عمل کرده است. اتحادیه اروپا بزرگ‌ترین شریک تجاری اسرائیل است و در سال ۲۰۲۲، ۲۸.۸ درصد از تجارت کالایی اسرائیل را به خود اختصاص داد.

محدودیت‌های تازه آمریکا علیه چین

اخیراً وزارت خزانه‌داری ایالات متحده مقرراتی را که سرمایه‌گذاری‌های آمریکایی در بخش‌های خاصی از فناوری چین، از جمله هوش مصنوعی (AI)، نیمه‌رساناها و محاسبات کوانتومی را محدود می‌کند نهایی کرد. این اقدامات که از ۲ ژانویه ۲۰۲۵ اجرایی می‌شوند، با هدف جلوگیری از تقویت قابلیت‌های نظامی و اطلاعاتی چین با استفاده از سرمایه و تخصص آمریکایی اتخاذ شده‌اند.

بر این مبنا افراد و نهادهای آمریکایی از سرمایه‌گذاری در شرکت‌های چینی که در توسعه یا تولید نیمه‌رساناهای پیشرفته، سیستم‌های خاص هوش مصنوعی و فناوری‌های اطلاعات کوانتومی فعالیت می‌کنند، منع شده‌اند. تمرکز بر فناوری‌هایی است که دارای کاربردهای نظامی بالقوه هستند، مانند سیستم‌های هوش مصنوعی برای هدف‌گیری تسلیحات و محاسبات کوانتومی برای شکستن رمزها.

برای سایر معاملات مرتبط با این بخش‌ها که به‌طور کامل ممنوع نیستند، سرمایه‌گذاران آمریکایی موظف به اطلاع‌رسانی به وزارت خزانه‌داری هستند. این امر به دولت امکان می‌دهد تا ریسک‌های احتمالی امنیت ملی مرتبط با چنین سرمایه‌گذاری‌هایی را نظارت و ارزیابی کند.

دفتر جدیدی در وزارت خزانه‌داری به نام «دفتر معاملات جهانی» بر رعایت این مقررات نظارت خواهد کرد. نقض این مقررات می‌تواند منجر به جریمه‌های سنگین و سایر مجازات‌ها شود، امری که نشان‌دهنده جدیت این محدودیت‌ها است.

این مقررات از یک فرمان اجرایی که در آگوست ۲۰۲۳ توسط بایدن امضا شد، نشأت می‌گیرند و منعکس‌کننده نگرانی‌های فزاینده درباره پیشرفت‌های فناوری چین و کاربردهای نظامی احتمالی آن‌ها هستند. ایالات متحده قصد دارد از سرمایه‌گذاری‌های آمریکایی که ممکن است به توسعه فناوری‌هایی که امنیت ملی را تهدید می‌کنند منجر شود، جلوگیری کند.

این اقدام واکنش‌های متفاوتی را برانگیخته است. برخی قانون‌گذاران و مقامات آمریکایی آن را گامی ضروری برای حفاظت از منافع امنیت ملی می‌دانند. در مقابل، مقامات چینی این محدودیت‌ها را مورد انتقاد قرار داده و معتقدند که می‌تواند به زنجیره‌های تأمین جهانی آسیب برساند و به منافع اقتصادی ایالات متحده لطمه بزند.

بریکس به دنبال «شکست دلار» نیست

سخنگوی کرملین اخیراً اعلام کرد کشورهای عضو بریکس به دنبال هدف قرار دادن دلار آمریکا یا سایر ارزها نیستند. به گفته او، اعضای این گروه به منظور تأمین منافع خود با یکدیگر همکاری می‌کنند.

پسکوف شایعات منتشر شده در رسانه‌های غربی مبنی بر اینکه شرکت‌کنندگان در اجلاس بریکس در کازان قصد دارند "طرحی برای شکست دلار" را مورد بحث قرار دهند، رد کرد. مقاله‌ای که اخیراً در اکونومیست منتشر شد، ادعا کرد که رئیس‌جمهور روسیه ولادیمیر پوتین در تلاش است "سیستم مالی-پرداخت جهانی جدیدی طراحی نماید تا به سلطه مالی آمریکا حمله کند و روسیه و متحدانش را از تحریم‌ها محافظت کند".

پسکوف تأکید کرد: "همکاری در چارچوب بریکس علیه هیچ شخص یا موضوع خاصی نیست - نه علیه دلار و نه علیه سایر ارزها." وی افزود: "هدف اصلی این همکاری تأمین منافع کشورهایی است که در این چارچوب شرکت می‌کنند".

اوایل امسال، وزارت دارایی روسیه اعلام کرد که روسیه در حال کار بر روی ایجاد زیرساختی برای تسویه حساب و پرداخت به همراه بانک‌های مرکزی کشورهای عضو بریکس است. سیستم مالی جدید که با عنوان پلتفرم بریکس بریج شناخته می‌شود، برای انجام تسویه حساب‌ها با ارزهای ملی طراحی شده و مستقل از تسلط اشخاص ثالث خواهد بود.

وزیر دارایی روسیه آنتون سیلوانوف نیز گفته است که بریکس بریج می‌تواند این امکان را به کشورهای عضو بدهد که با استفاده از دارایی‌های دیجیتال بانک‌های مرکزی که به ارزهای ملی متصل هستند، تسویه حساب کنند.

روسیه همچنین تلاش‌های خود را برای دور شدن از سیستم سوئیفت افزایش داده است، زیرا دسترسی بسیاری از مؤسسات مالی این کشور به شبکه مالی غرب در سال ۲۰۲۲ قطع شد. مسکو تجارت با شرکای بین‌المللی خود را با استفاده از ارزهای ملی آن‌ها تسریع کرده است. این روند از سوی اعضای بریکس نیز به طور فزاینده‌ای حمایت شده است. تا پایان سال ۲۰۲۳، سهم ارزهای ملی در تسویه حساب‌های روسیه با کشورهای بریکس به ۸۵ درصد افزایش یافته است، در حالی که این رقم دو سال قبل ۲۶ درصد بود.

روسیه درآمد ناشی از دارایی‌های بلوکه شده غربی را مصادره خواهد کرد

وزیر دارایی روسیه، اعلام کرده است روسیه به استفاده غرب از درآمدهای حاصل از ذخایر بلوکه شده بانک مرکزی خود پاسخ متقابل خواهد داد. ایالات متحده و متحدانش از زمان تشدید جنگ اوکراین در فوریه ۲۰۲۲

حدود ۳۰۰ میلیارد دلار از دارایی‌های متعلق به بانک مرکزی روسیه را مسدود کرده‌اند. بخش عمده‌ای از این دارایی‌ها، حدود ۱۹۷ میلیارد یورو (۲۱۳ میلیارد دلار)، در مرکز تسویه حساب یوروکلیر مستقر در بروکسل نگهداری می‌شود. اخیراً، واشنگتن تصمیم به استفاده از درآمدهای حاصل از این دارایی‌های بلوکه شده برای بازپرداخت یک وام چند میلیارد دلاری به کی‌یف را اعلام کرد.

وزیر دارایی روسیه در واکنش، به خبرنگاران گفت: «اگر کشورهای غربی شروع به استفاده از درآمدهای ذخایر بلوکه شده روسیه کرده‌اند، ما هم دقیقاً همین کار را خواهیم کرد.» وی توضیح داد: «ما پول شرکت‌ها و سازمان‌های 'غیردوستانه' را مسدود کرده‌ایم. ما این وجوه را در حساب‌های خود به همین شیوه نگه می‌داریم و از درآمد این دارایی‌ها به همین صورت استفاده خواهیم کرد.»

وزیر دارایی اضافه کرد که درآمد حاصل از این وجوه به «نیازهای اقتصادی و نیازهای واحدهای تشکیل دهنده فدراسیون روسیه» اختصاص خواهد یافت و تصمیمات مربوطه در این خصوص گرفته شده است.

ایالات متحده اخیراً اعلام کرد که به عنوان بخشی از یک بسته ۵۰ میلیارد دلاری گروه هفت (G7)، وامی ۲۰ میلیارد دلاری به کی‌یف ارائه خواهد داد. جو بایدن، رئیس‌جمهور ایالات متحده، اظهار داشت که با استفاده از سود حاصل از دارایی‌های مسدود شده روسیه به اوکراین کمک می‌کند «بدون اینکه فشار مالی بر دوش مالیات‌دهندگان بیفتد».

چندی پیش، پارلمان اروپا تخصیص وامی تا سقف ۳۵ میلیارد یورو (۳۸ میلیارد دلار) به کی‌یف را تصویب کرد. از دارایی‌های مسدود شده روسیه به عنوان وثیقه برای بازپرداخت این وام استفاده خواهد شد. بر اساس گزارش یوروکلیر، تا اواسط ژوئیه، این دارایی‌های بلوکه شده ۳.۴ میلیارد یورو (۳.۶ میلیارد دلار) سود حاصل کرده‌اند.

روسیه بارها هشدار داده است که مصادره دارایی‌هایش به منزله «سرقت» بوده، نقض قوانین بین‌المللی است و موجب تضعیف ارزش‌های ذخیره، سیستم مالی جهانی و اقتصاد جهان می‌شود. صندوق بین‌المللی پول نیز نگرانی‌هایی را مطرح کرده که چنین اقداماتی می‌تواند اعتماد به سیستم مالی غربی را تضعیف کند. وزیر دارایی روسیه پیش‌تر هشدار داده بود که بازیگران جهانی از نزدیک ماجرای دارایی‌های روسیه را دنبال کرده و نتیجه‌گیری‌های خود را دارند.

وزیر دارایی توضیحی درباره میزان دارایی‌های غربی در حال حاضر در روسیه ارائه نداد، اما طبق محاسبات پیشین خبرگزاری ریانووستی، این مقدار تقریباً برابر با حجم دارایی‌های روسیه بلوکه شده در خارج است. این خبرگزاری گزارش داد که مجموع سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی در اقتصاد روسیه توسط اتحادیه اروپا، گروه هفت، استرالیا و سوئیس تا پایان سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۲۸۸ میلیارد دلار بوده است.

تحولات منطقه ای

بیانیه مشترک وزرای حمل و نقل عراق، ترکیه، قطر و امارات درباره پروژه جاده توسعه

نشست اخیر وزارتی وزرای حمل و نقل عراق، ترکیه، قطر و امارات با هدف بررسی پیشرفت‌های پروژه جاده توسعه، با صدور بیانیه‌ای مشترک به پایان رسید. در این بیانیه، وزرا بر ایجاد نهادی هماهنگ کننده برای مدیریت و نظارت بر اجرای پروژه و تقویت همکاری‌های مشترک تأکید کردند. وزیر حمل و نقل عراق، السعداوی، در این نشست اظهار داشت که هدف از تشکیل شورای چهارگانه وزارتی شامل عراق، ترکیه، قطر و امارات، تضمین هماهنگی و همکاری مؤثر برای پیشبرد پروژه جاده توسعه است. این پروژه، که یادداشت تفاهم آن در آوریل ۲۰۲۴ امضا شد، با هدف اتصال کشورهای عضو به یکدیگر و تسهیل حمل و نقل زمینی به اروپا طراحی شده است.

بر اساس این بیانیه، وزرای عضو توافق کردند نهاد هماهنگ کننده‌ای تشکیل شود که مسئولیت برنامه ریزی بلندمدت و مدیریت عملیات پروژه را بر عهده داشته باشد. این شورا وظایف و اختیارات خود را با هدف تبدیل جاده توسعه به یک کریدور بین‌المللی رقابتی و مؤثر برای حمل و نقل زمینی و تسهیل تبادلات تجاری میان کشورهای عضو مشخص کرده است.

از دیگر مفاد این بیانیه، آمادگی برای پذیرش کشورهای جدید به عنوان اعضای پروژه، تبادل اطلاعات و تجربیات بین کشورهای عضو و تقویت همکاری‌های فنی و مهندسی برای تسریع اجرای پروژه است. این شورا همچنین بر لزوم همکاری با سازمان‌های بین‌المللی نظیر بانک جهانی و مؤسسات بین‌المللی مالی جهت تأمین مالی و بهره‌مندی از تجربیات بین‌المللی تأکید کرد.

این نشست دومین جلسه وزارتی برای بررسی پروژه جاده توسعه بود که نخستین آن در اوت ۲۰۲۴ در ترکیه برگزار شد. مقامات حاضر در نشست همچنین بر اهمیت راهبردی این پروژه برای بهبود زیرساخت‌های حمل و نقل و تقویت پیوندهای اقتصادی بین کشورهای عضو تأکید کردند و آن را به عنوان الگویی برای همکاری در منطقه مطرح کردند.

بیانیه پایانی این نشست، پروژه جاده توسعه را فرصتی مهم برای افزایش همکاری‌های منطقه‌ای و بهبود زیرساخت‌های تجاری و حمل و نقل معرفی کرد و بر نقش این پروژه در تسهیل تبادلات تجاری و توسعه اقتصادی تأکید کرد.

تشکیل شورای چهارگانه برای اتصال جاده توسعه به اروپا

وزیر حمل و نقل عراق، اعلام کرد که ترکیه به منظور آماده‌سازی اتصال جاده توسعه به اروپا، شورای چهارگانه‌ای با مشارکت عراق، مجارستان و بلغارستان تشکیل داده است.

به گزارش خبرگزاری رسمی عراق، السعداوی با اشاره به تکمیل طراحی‌های اولیه خط راه‌آهن در پروژه جاده توسعه، از آغاز مراحل نهایی طراحی توسط وزارت حمل و نقل عراق خبر داد. وی تأکید کرد که این پروژه در حال پیشرفت است و همچنان فرصت برای کشورهای دیگر که تمایل به پیوستن دارند، فراهم است.

السعداوی همچنین افزود که ترکیه علاقه ویژه‌ای به اجرای این پروژه از خود نشان داده و با تشکیل این شورای چهارگانه، گام‌های موثری در جهت اتصال جاده توسعه به اروپا برداشته است. جاده توسعه به عنوان یکی از طرح‌های استراتژیک منطقه‌ای، اهمیت بالایی در تسهیل حمل و نقل و تقویت همکاری‌های اقتصادی میان کشورهای خاورمیانه و اروپا دارد.

شراکت قطر و فرانسه در پروژه انرژی خورشیدی عراق

اخیراً شرکت قطر انرژی (QatarEnergy) یک شراکت استراتژیک با شرکت فرانسوی توتال انرژی (TotalEnergies) برای توسعه یک پروژه بزرگ انرژی خورشیدی در عراق به امضا رساند، اقدامی که گامی مهم در تلاش‌های این کشور برای تنوع‌بخشی به منابع انرژی خود محسوب می‌شود. این پروژه که به صورت مرحله‌ای بین سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۷ توسعه خواهد یافت، قادر خواهد بود تا ۱,۲۵ گیگاوات (GW) برق خورشیدی تولید کند. این میزان برق برای تأمین انرژی حدود ۳۵۰,۰۰۰ خانه در منطقه بصره کافی خواهد بود.

بر اساس بیانیه‌ای که توسط قطر انرژی منتشر شد، این شرکت قطری ۵۰ درصد از سهام پروژه فتوولتائیک خورشیدی را به عنوان بخشی از پروژه یکپارچه "رشد گاز" عراق در اختیار خواهد داشت، در حالی که توتال انرژی ۵۰ درصد دیگر را در اختیار خواهد داشت. این همکاری تعهد قطر انرژی به گسترش حضور خود در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر در منطقه را نشان می‌دهد.

وزیر امور انرژی قطر و مدیرعامل قطر انرژی، ضمن ابراز خرسندی از این شراکت، اهمیت این پروژه برای بخش انرژی عراق را مورد تأکید قرار داد. وی بر تعهد قطر انرژی به همکاری نزدیک با شریک استراتژیک خود، توتال انرژی، برای موفقیت این پروژه تأکید کرد.

این پروژه انرژی خورشیدی بخشی از یک طرح گسترده‌تر تحت عنوان پروژه یکپارچه رشد گاز در عراق

است که هدف آن تقویت توانمندی‌های انرژی این کشور است. در ژوئن ۲۰۲۳، قطر انرژی از مشارکت خود در این پروژه خبر داد، پروژه ای که در آن ۲۵ درصد از سهام را در اختیار دارد، در حالی که توتال انرژی ۴۵ درصد و شرکت نفت بصره ۳۰ درصد سهام را در اختیار دارند. این ابتکار بر توسعه منابع طبیعی عراق و افزایش بهره‌وری گاز با کاهش حجم زیادی از گاز مصرفی برای نیروگاه‌های تولید برق در منطقه بصره متمرکز است.

این همکاری بین قطر انرژی و توتال انرژی اهمیت انرژی‌های تجدیدپذیر را در تأمین نیازهای رو به رشد انرژی عراق و همچنین کمک به پایداری محیط زیست از طریق کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای برجسته می‌کند.

ترکیه صادرات به روسیه را محدود کرد

در پی نگرانی‌های ایالات متحده، ترکیه بی‌سروصدا صادرات کالاهای نظامی با منشأ آمریکایی به روسیه را متوقف کرده است. این اقدام با هدف جلوگیری از تأمین تجهیزات مانند ریزتراشه‌ها و سیستم‌های کنترل از راه دور است که می‌توانند توانایی‌های نظامی روسیه در اوکراین را تقویت کنند. ایالات متحده به همراه متحدانش تحریم‌هایی را برای محدود کردن دسترسی روسیه به فناوری‌ها و تجهیزاتی که می‌توانند قابلیت‌های نظامی این کشور را افزایش دهند، اعمال کرده‌اند. با این حال، گزارش‌ها حاکی از آن بود که ترکیه به مسیری برای انتقال کالاهای با منشأ آمریکایی به روسیه تبدیل شده است. این موضوع نگرانی‌هایی درباره دور زدن تحریم‌ها ایجاد کرد. در اوت ۲۰۲۴، متیو اکسلرود، معاون وزیر بازرگانی ایالات متحده، با مقامات ترکیه دیدار کرد و بر لزوم توقف این تجارت تأکید کرد و هشدار داد که در صورت ادامه، ممکن است عواقبی در پی داشته باشد. در پاسخ به این هشدارها، ترکیه سیستم‌های گمرکی خود را تنظیم کرد تا صادرات بیش از ۵۰ دسته از کالاهای با منشأ آمریکایی را که برای تلاش‌های نظامی روسیه حیاتی تلقی می‌شوند، مسدود کند. این اقلام شامل اقلام الکترونیک پیشرفته، پردازنده‌ها، کارت‌های حافظه، ابزارهای ماشینی و سایر تجهیزاتی است که در تولید تسلیحات استفاده می‌شوند. این تغییرات به دلیل حساسیت‌های سیاسی بدون اعلام عمومی اجرا شدند. پیش از اعمال این محدودیت‌ها، صادرات کالاهای مرتبط با امور نظامی از ترکیه به روسیه افزایش یافته بود، به طوری که آمارهای رسمی نشان می‌دهد این صادرات از حدود ۳ میلیون دلار در ماه در آغاز درگیری اوکراین به اوج حدود ۳۸ میلیون دلار در دسامبر ۲۰۲۲ رسید. تا اوت ۲۰۲۴، این رقم به حدود ۴۰۱ میلیون دلار کاهش یافت که بخشی از آن به دلیل کنترل‌های جدید صادراتی بود. تصمیم ترکیه برای اعمال این محدودیت‌های صادراتی، این کشور را با تلاش‌های غرب برای انزوای اقتصادی و نظامی روسیه همسو می‌کند. این اقدام ممکن است بر روابط دیپلماتیک ترکیه در ناتو و با اتحادیه اروپا تأثیر مثبت بگذارد، زیرا نشان‌دهنده تعهد به رعایت تحریم‌های

بین‌المللی علیه روسیه است. به‌طور خلاصه، توقف بی‌سروصدای صادرات کالاهای مرتبط با امور نظامی با منشأ آمریکایی به روسیه، از ترکیه نشان‌دهنده واکنش استراتژیک به فشارهای بین‌المللی و گامی در جهت محدود کردن حمایت از فعالیت‌های نظامی روسیه در اوکراین است.

نگاه عربستان به تغییرات در چشم‌انداز سرمایه‌گذاری

اخیراً وزیر اقتصاد و برنامه‌ریزی عربستان سعودی، فیصل الابراهیم، در جریان ابتکار سرمایه‌گذاری آینده در ریاض، از تأثیرات گذار انرژی، رشد هوش مصنوعی و تنش‌های ژئوپلیتیکی بر تغییر چشم‌انداز سرمایه‌گذاری جهانی سخن گفت. او تأکید کرد که جهان به سرمایه‌گذاری‌های کارآمد نیاز دارد تا بهره‌وری را افزایش داده و مسیر رشد آینده را هموار سازد.

فیصل الابراهیم اظهار داشت: «ابروندهایی مانند گذار انرژی، هوش مصنوعی و تکه‌تکه شدن ژئواکونومیک به‌طور بنیادین در حال تغییر ساختار سرمایه‌گذاری‌ها هستند. ما وظیفه داریم تا مسئولانه در آینده سرمایه‌گذاری کنیم و از فرصت‌های این تغییرات بهره‌بریم.» او همچنین به ضرورت شراکت‌های قوی بین بخش دولتی و خصوصی برای برآورده ساختن نیازهای سرمایه‌گذاری آینده اشاره کرد و افزود: «سرمایه‌گذاری تنها نقطه شروع رفاه است، اما آنچه اهمیت دارد نحوه و محل هدایت این سرمایه‌ها است.»

وزیر اقتصاد و برنامه‌ریزی در ادامه به دستاوردهای عربستان سعودی از زمان آغاز چشم‌انداز ۲۰۳۰ پرداخت و اعلام کرد که بخش‌های غیرنفتی اکنون سهمی اساسی در رشد اقتصادی کشور دارند. او خاطرنشان کرد: «از زمان آغاز چشم‌انداز ۲۰۳۰، اقتصاد غیرنفتی ما ۲۰ درصد رشد داشته و سرمایه‌گذاری‌های خصوصی در این بخش‌ها ۷۰ درصد افزایش یافته است. برای اولین بار در تاریخ، فعالیت‌های غیرنفتی اکنون ۵۳ درصد از تولید ناخالص داخلی واقعی ما را تشکیل می‌دهند.»

الابراهیم افزود که عربستان با ایجاد اصلاحات متعدد در مقررات، به مقصدی جذاب برای سرمایه‌گذاران بین‌المللی تبدیل شده است. او بیان کرد: «عربستان به عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد خاورمیانه، برای ارائه راه‌حل‌های جهانی شناخته شده است و به‌عنوان یک شریک مطمئن و قابل اعتماد به جامعه جهانی کمک می‌کند.»

در نشست دیگری در جریان این رویداد، خالد الفالح، وزیر سرمایه‌گذاری عربستان، اعلام کرد که ۵۴۰ شرکت بین‌المللی دفاتر منطقه‌ای خود را در ریاض مستقر کرده‌اند و از هدف ۵۰۰ شرکتی چشم‌انداز ۲۰۳۰ فراتر رفته‌اند. شرکت‌های برجسته‌ای همچون Northern Trust، Bechtel، و PepsiCo و PwC از جمله شرکت‌هایی هستند که دفاتر خود را در عربستان راه‌اندازی کرده‌اند. عربستان سعودی همچنین با برنامه

دفاتر مرکزی منطقه‌ای خود، مشوق‌های مالیاتی جدیدی را برای شرکت‌های چندملیتی معرفی کرده است. این مشوق‌ها شامل معافیت ۳۰ ساله از مالیات بر درآمد شرکت‌ها و مالیات تکلیفی^۱ مربوط به فعالیت‌های دفاتر مرکزی است.

در یک پنل دیگر، محمد الکوایز، رئیس هیئت بازار سرمایه عربستان، اعلام کرد که عربستان در تلاش است تا در راستای اهداف چشم‌انداز ۲۰۳۰، ۳ تریلیون دلار سرمایه جذب کند. او اشاره کرد که رشد بازارهای سرمایه عربستان برای سرمایه‌گذاران بین‌المللی جذابیت فزاینده‌ای یافته و طی پنج تا شش سال اخیر، سرمایه‌گذاری بین‌المللی از تقریباً هیچ به بیش از ۴۰۰ میلیارد ریال سعودی (۱۰۶.۵ میلیارد دلار) افزایش یافته است.

راه‌اندازی خط کشتیرانی جدید میان خلیج فارس و هند

شرکت سعودی Falak Marine Services وابسته به صندوق سرمایه‌گذاری عمومی عربستان، خط کشتیرانی جدیدی تحت عنوان "خدمات هند-خلیج (فارس)" را به منظور اتصال بنادر اصلی خلیج فارس به بنادر بزرگ هند راه‌اندازی کرد. این خط کشتیرانی که از بندر دمام آغاز به کار کرده، ارتباطی منظم میان بنادر دمام و ام‌قصر در خلیج فارس و بنادر نافا شیوا و موندرا در هند ایجاد می‌کند و گامی مهم در راستای تقویت روابط تجاری بین دو کشور محسوب می‌شود. کشتی "آستریوس" با ظرفیت حمل ۱,۸۲۷ کانتینر استاندارد، نخستین سرویس این خط را ارائه داده و محموله‌های وارداتی از هند را به بندر ام‌قصر منتقل می‌کند. این سرویس که در ابتدا هر دو هفته یکبار برنامه‌ریزی شده بود، از ماه دسامبر به صورت هفتگی در دسترس خواهد بود. هدف این خط کشتیرانی جدید، تسهیل انتقال کالاهای مصرفی، محصولات پتروشیمی و سایر کالاهای اساسی و نیز حمایت از همکاری‌های استراتژیک رو به گسترش میان عربستان و هند است.

این خط جدید به گفته مقامات سعودی، به تقویت ارتباطات منطقه‌ای و توسعه بازارهای بین‌المللی به‌ویژه در مسیرهای تجاری آسیایی، آفریقایی و اروپایی کمک خواهد کرد. بندر دمام که یکی از ۱۰ بندر بزرگ خاورمیانه به شمار می‌رود و سالانه ۲.۷ میلیون کانتینر را جابجا می‌کند، نقش کلیدی در زنجیره‌های تأمین منطقه‌ای و جهانی ایفا می‌کند. این اقدام در راستای تحقق اهداف چشم‌انداز ۲۰۳۰ و تبدیل عربستان به یک هاب لجستیکی جهانی صورت گرفته و موقعیت استراتژیک بندر دمام را به عنوان یک مرکز اصلی حمل‌ونقل تقویت می‌کند. شرکت Falak Marine Services به عنوان اولین شرکت سعودی ارائه‌دهنده خدمات خطوط کشتیرانی منظم و حمل کانتینری، با راه‌اندازی این مسیر جدید موفقیت مهمی به دست آورده است.

برگزاری نشست مهم در ریاض برای تقویت روابط اقتصادی عربستان و ایالات متحده

اخیرا وزارت سرمایه‌گذاری عربستان جلسه‌ای با حضور تعدادی از مدیران ارشد اجرایی شرکت‌های آمریکایی ترتیب داد. این نشست بر بررسی فرصت‌های تعمیق شراکت‌های اقتصادی و تنوع بخشی به فرصت‌های سرمایه‌گذاری میان دو کشور متمرکز بود. بر اساس بیانیه رسمی وزارت سرمایه‌گذاری عربستان، این گفتگوها با هدف "تقویت روابط سرمایه‌گذاری از طریق گسترش شراکت‌های اقتصادی و بررسی فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری" انجام شد. این مذاکرات بخشی از تلاش‌های گسترده‌تر هر دو کشور برای توسعه همکاری‌های اقتصادی طولانی‌مدت است که بیش از هشت دهه از آن می‌گذرد.

این نشست در حاشیه هشتمین دوره کنفرانس ابتکار سرمایه‌گذاری آینده (FII) در ریاض برگزار شد. شعار امسال کنفرانس "افق بی‌نهایت: سرمایه‌گذاری امروز برای شکل‌دهی فردا" بود که به رویکرد آینده‌نگرانه در استراتژی‌های سرمایه‌گذاری جهانی اشاره دارد.

عربستان سعودی و ایالات متحده بیش از ۸۰ سال است که یک شراکت اقتصادی قوی را شکل داده‌اند و همکاری در صنایع مختلف به‌عنوان یکی از پایه‌های این رابطه محسوب می‌شود. در حال حاضر، حدود ۷۴۲ شرکت آمریکایی در عربستان سعودی در بخش‌های مختلفی مانند صنایع تولیدی، معدن، تجارت عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، کشاورزی، امور مالی و ساخت‌وساز فعالیت می‌کنند. این کسب‌وکارها نماد مهم تنوع همکاری‌های اقتصادی و نقش قابل توجهی هستند که شرکت‌های آمریکایی همچنان در اقتصاد عربستان ایفا می‌کنند. در این نشست به‌طور ویژه بر تعهد دو کشور به تقویت روابط اقتصادی، با تمرکز بر نوآوری، تنوع‌سازی و رشد پایدار برای آینده تأکید شد.

عربستان سعودی از هدف ۲۰۳۰ برای استقرار مرکزی شرکت‌های چند ملیتی فراتر رفت

گزارش‌های اخیر نشان می‌دهد عربستان سعودی از هدف تعیین‌شده در چارچوب «چشم‌انداز ۲۰۳۰» برای جذب ۵۰۰ دفتر مرکزی منطقه‌ای شرکت‌های چند ملیتی فراتر رفت و اکنون ۵۴۰ دفتر مرکزی در این کشور مستقر شده‌اند. این دستاورد که شش سال پیش از موعد مقرر حاصل شده است، بر سرعت بالای تحول اقتصادی تحت این ابتکار تأکید دارد. این خبر توسط خالد الفالح، وزیر سرمایه‌گذاری عربستان سعودی، در جریان یک جلسه گفت‌وگو در هشتمین دوره ابتکار سرمایه‌گذاری آینده (FII) که در ریاض برگزار شد، اعلام شد. تصمیم دولت عربستان مبنی بر عدم همکاری با شرکت‌های خارجی که دفتر مرکزی منطقه‌ای خود را در خارج از کشور دارند، از اوایل سال جاری اجرایی شد و نقش مهمی در دستیابی

به این موفقیت ایفا کرده است. این سیاست که اولین بار در فوریه ۲۰۲۱ معرفی شد، به شرکت‌ها فرصتی داده بود تا دفتر مرکزی خود را در عربستان مستقر کنند یا از قراردادهای دولتی کنار گذاشته شوند. الفالح بر مقاومت اقتصاد عربستان در برابر چالش‌های ژئوپلیتیکی جهانی تأکید کرد و بیان داشت که پادشاهی عربستان به لطف اصلاحات اقتصادی و سیاست‌های قوی‌ای که در چارچوب چشم‌انداز ۲۰۳۰ به کار گرفته شده، توانسته قوی‌تر از گذشته ظاهر شود.

علیرغم این چالش‌ها، الفالح اشاره کرد که رشد اقتصادی عربستان سعودی همچنان در مسیر صعودی قرار دارد. وی اعلام کرد که تولید ناخالص داخلی پادشاهی از زمان آغاز چشم‌انداز ۲۰۳۰ تا کنون به شدت رشد داشته است. اقتصاد عربستان در این دوره علی‌رغم نوسانات بازار جهانی نفت و سایر شوک‌های اقتصادی یکی از سریع‌ترین رشد‌ها را در میان کشورهای گروه G20 به ثبت رسانده است.

الفالح همچنین به استراتژی سرمایه‌گذاری پادشاهی اشاره کرد و هدف ۳.۳ تریلیون دلار سرمایه‌گذاری مستقیم را مطرح کرد، هدفی که بر اساس آنچه وی "معادله سرمایه رشد" نامید، پیش می‌رود. وی توضیح داد که این معادله با نرخ سالانه ۸ درصد در حال رشد است و تعداد مجوزهای شرکت‌های بین‌المللی اکنون ده برابر بیشتر از قبل از آغاز چشم‌انداز ۲۰۳۰ است. در حوزه گردشگری، عربستان سعودی شاهد افزایش چشمگیری بوده است؛ از تقریباً هیچ گردشگر بین‌المللی به ۱۰۰ میلیون بازدید گردشگری طی سال گذشته رسیده است. البته منظور گردشگری سیاحتی است که مقوله‌ای جدا از گردشگری مذهبی عربستان است.

کنفرانس ابتکار سرمایه‌گذاری آینده که اکنون به هشتمین دوره خود رسیده است، با حضور ۵۰۰۰ شرکت‌کننده و ۵۰۰ سخنران در ریاض برگزار شد. این کنفرانس شامل ۲۰۰ جلسه گفت‌وگو در موضوعات مختلف از جمله نقش آفرینا در اقتصاد جهانی، ارتقای نقش زنان در رهبری، ثبات اقتصادی، توسعه عادلانه، مقابله با تغییرات اقلیمی، هوش مصنوعی، نوآوری، سلامت و چالش‌های ژئوپلیتیکی بود.

عربستان سعودی بزرگترین صادرکننده هیدروژن سبز

عربستان سعودی به عنوان بزرگترین تولیدکننده هیدروژن سبز و پاک در جهان آماده صادرات جهانی این انرژی نوین است. به گفته شاهزاده عبدالعزیز بن سلمان، وزیر انرژی عربستان سعودی، این کشور در حال تلاش برای متنوع‌سازی اقتصاد، تقویت قابلیت‌های انرژی خود و ایجاد فرصت‌های شغلی است. وی در هشتمین دوره ابتکار سرمایه‌گذاری آینده (FII) که در ریاض برگزار شد، تأکید کرد که عربستان سعودی در مسیر پیشرفت هیچ محدودیتی را نمی‌شناسد.

شاهزاده عبدالعزیز در این نشست که با شعار "افق‌های بی‌نهایت: سرمایه‌گذاری امروز، شکل‌دهی فردا"

برگزار شد، بر نقش تحول‌آفرین سرمایه‌گذاری در ساختن آینده‌ای پایدار و مرفه تأکید کرد. در نشست ویژه‌ای با عنوان "اقتصادهای جدید انرژی"، شاهزاده عبدالعزیز به تلاش‌های عربستان سعودی برای گسترش صادرات انرژی پرداخت و اظهار داشت:

"ما در حال تلاش برای صادرات همه انواع انرژی، استفاده از اقتصاد چرخشی کربن و پیشبرد تولید و صادرات محصولات مهندسی شده هستیم؛ زیرا هدف ما تقویت تنوع اقتصادی، ایجاد ارزش، انعطاف‌پذیری زنجیره تأمین و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید است."

وی همچنین بر حرکت مستمر عربستان به سمت گاز و انرژی‌های تجدیدپذیر تأکید کرد و گفت که این کشور در حال دستیابی به قیمت‌های بی‌سابقه در تولید انرژی‌های تجدیدپذیر است. وی اعلام کرد که عربستان سعودی قصد دارد سالانه ۲۰ گیگاوات انرژی تجدیدپذیر تولید کند و از سال ۲۰۲۰ تاکنون ۴۴ گیگاوات انرژی تجدیدپذیر تولید کرده است که معادل نیمی از ظرفیت نصب‌شده انرژی در بریتانیا و ۹۰ درصد ظرفیت نصب‌شده در سوئد است. وی افزود: "عربستان سعودی در مسیر گذار انرژی، از مهمترین کشورهای است که از این تحولات در قالب منافع مالی کلان بهره‌مند خواهد شد."

وزیر انرژی همچنین به رهبری عربستان سعودی در تولید هیدروژن اشاره کرد و تأکید کرد که این کشور بزرگترین تولیدکننده هیدروژن است و آماده است هیدروژن سبز و پاک را در حالی که تأمین نیازهای داخلی نیز تضمین می‌شود به بازارهای جهانی صادر کند. او همچنین برنامه‌های گسترش خطوط لوله در سراسر کشور برای تأمین گاز شهرهای صنعتی را مطرح کرد.

شاهزاده عبدالعزیز خاطرنشان کرد که عربستان سعودی در چند سال اخیر نتایج برجسته‌ای در مسیر تحول انرژی به دست آورده است که قابل مقایسه با دستاوردهای کشورهای (OECD سازمان همکاری و توسعه اقتصادی) در ۵۰ سال گذشته است.

وزیر انرژی همچنین به تغییر مفهوم امنیت انرژی اشاره کرد و تأکید کرد که این مفهوم در آینده شامل مواد معدنی و مواد خام نیز خواهد شد. وی همچنین از برنامه‌های آرامکو برای ادامه سرمایه‌گذاری‌ها در چین خبر داد و ایده همکاری‌های استراتژیک عربستان با سایر نهادها برای تأمین نیازهای معدنی چه در داخل کشور و چه در سطح بین‌المللی را مطرح کرد.

رشد ۲.۸ درصدی تولید ناخالص داخلی عربستان در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۴ با تمرکز بر توسعه بخش غیرنفتی

داده‌های جدید سازمان آمار عمومی عربستان نشان می‌دهد که تولید ناخالص داخلی واقعی عربستان سعودی در سه‌ماهه سوم سال ۲۰۲۴ به میزان ۲.۸ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد کرده

است. این رشد عمدتاً به دلیل توسعه قابل توجه فعالیت‌های غیرنفتی به میزان ۴.۲ درصد است که منعکس‌کننده اهداف کلیدی چشم‌انداز ۲۰۳۰ برای کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی است. طبق این گزارش، فعالیت‌های دولتی نیز با رشد ۳.۱ درصدی همراه بوده و فعالیت‌های نفتی نیز رشد اندک ۰.۳ درصدی را تجربه کرده‌اند. در مقایسه فصلی، تولید ناخالص داخلی واقعی به‌طور فصلی تعدیل‌شده در سه‌ماهه سوم نسبت به سه‌ماهه دوم ۰.۸ درصد افزایش یافته است. فعالیت‌های غیرنفتی و نفتی به ترتیب ۰.۵ و ۱.۵ درصد رشد کرده‌اند، در حالی که فعالیت‌های دولتی با کاهش ۰.۳ درصدی مواجه شده است.

صندوق بین‌المللی پول (IMF) نیز در اوایل ماه جاری پیش‌بینی کرد که اقتصاد عربستان در سال ۲۰۲۴ رشد ۱.۵ درصدی و در سال ۲۰۲۵ رشد ۴.۶ درصدی خواهد داشت. بانک جهانی نیز با پیش‌بینی مشابه، انتظار دارد که رشد اقتصادی عربستان در سال ۲۰۲۴ به ۱.۶ درصد برسد و در سال ۲۰۲۵ به ۴.۹ درصد افزایش یابد. این پیش‌بینی‌ها از پیش‌بینی اولیه عربستان برای رشد ۰.۸ درصدی در سال ۲۰۲۴ فراتر رفته است.

آژانس اعتبارسنجی S&P Global نیز در گزارش اخیر خود به رشد اقتصادی عربستان اشاره کرده و پیش‌بینی کرده است که اقتصاد این کشور به دلیل تمرکز بر تنوع‌بخشی و کاهش وابستگی به نفت، در سال ۲۰۲۵ به رشد ۵.۳ درصدی دست خواهد یافت.

در تأیید این روند، سازمان آمار عربستان اعلام کرد که صادرات غیرنفتی عربستان، شامل صادرات مجدد، در ماه اوت با ۷.۵ درصد افزایش به ۲۷.۵۲ میلیارد ریال سعودی رسید. همچنین، به صورت ماهانه، صادرات غیرنفتی در اوت نسبت به ژوئیه ۸.۱۳ درصد افزایش یافته است.

محمد الجدعان، وزیر دارایی عربستان، در هشتمین دوره ابتکار سرمایه‌گذاری آینده که اخیراً در ریاض برگزار شد، رشد بخش غیرنفتی کشور را برجسته کرده و اعلام کرد که اکنون فعالیت‌های غیرنفتی ۵۲ درصد از تولید ناخالص داخلی عربستان را تشکیل می‌دهند. از منظر وی این ارقام نشان‌دهنده پیشرفت قابل توجه در مسیر تحقق چشم‌انداز ۲۰۳۰ و تبدیل عربستان به یک اقتصاد متنوع و مقاوم است.

سرمایه‌گذاری ۷ میلیارد دلاری در قزاقستان

قزاقستان در نشست جهانی سرمایه‌گذاری که اخیراً در این کشور برگزار شد موفق به امضای قراردادهایی به ارزش ۷ میلیارد دلار شد. این نشست در ۱ نوامبر با حضور سرمایه‌گذاران بین‌المللی، مقامات دولتی و رهبران صنعتی که به دنبال فرصت‌های جدید در چشم‌انداز در حال تحول سرمایه‌گذاری قزاقستان بودند برگزار شد. نخست‌وزیر قزاقستان ضمن سخنرانی در جلسه عمومی اعلام کرد که قزاقستان به خوبی با تغییرات اخیر سازگار شده و به رشد پایدار خود ادامه می‌دهد، به طوری که تولید ناخالص داخلی کشور در

۹ ماهه اول سال ۲۰۲۴ رشد ۴ درصدی را تجربه کرده است. وی به سیاست‌های جدید سرمایه‌گذاری اشاره کرد که تا سال ۲۰۲۹ به‌روز شده‌اند و شامل مناطق ویژه اقتصادی، مشوق‌های ویژه برای سرمایه‌گذاران راهبردی و حمایت‌های قانونی می‌شود. به گفته بکتوف، پروژه‌های سرمایه‌گذاری بزرگ تأثیر مثبتی بر رشد شرکت‌های کوچک و متوسط دارند و هدف قزاقستان افزایش سهم محتوای داخلی در محصولات تولیدی کشور است.

از جمله سرمایه‌گذاران حاضر، رئیس و مدیرعامل شرکت «پاور اینترنشنال هولدینگ» بود که قزاقستان را به دلیل موقعیت راهبردی آن به عنوان «هاب تجاری و لجستیکی» در بین اروپا و هند تحسین کرد. همچنین، مدیرعامل شرکت ACWA Power تأکید کرد که قزاقستان برای سرمایه‌گذاری‌های آینده در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر یک مقصد مهم است و به پروژه نیروگاه بادی یک گیگاواتی این شرکت در منطقه ژتیسو اشاره کرد که قرار است ساخت آن از سال ۲۰۲۵ آغاز شود. وی قزاقستان را به دلیل رهبری و دیدگاه قدرتمند آن در جذب سرمایه‌گذاری ستود.

سه روند جهانی شامل گذار انرژی، تنوع‌بخشی در مسیرهای حمل‌ونقل و سیاست‌های صنعتی هدفمند نیز توسط نایب رئیس بانک اروپایی بازسازی و توسعه به عنوان عوامل تأثیرگذار بر دینامیک سرمایه‌گذاری در قزاقستان و آسیای مرکزی ذکر شدند. از جمله توافقات مهم در این نشست می‌توان به قرارداد ۶۵۰ میلیون دلاری برای توسعه فرآوری گندم، قرارداد ۴ میلیارد دلاری برای تولید محصولات شیمیایی ذغال‌سنگ و توافق ۸۰ میلیون دلاری برای ارتقای خدمات پزشکی اشاره کرد.

شراکت راهبردی الجزایر و عمان

اخیرا رئیس‌جمهور الجزایر، عبدالمجید تبون، در راس یک هیئت بلندپایه شامل وزرای کلیدی در بخش‌های امور خارجه، مالی، انرژی، تجارت و محیط زیست به عمان سفر کرد. این سفر با هدف تقویت همکاری‌های دوجانبه و بررسی مسائل کلیدی منطقه‌ای و بین‌المللی صورت گرفت. در این سفر بر روابط عمیق بین الجزایر و عمان تأکید شد؛ دو کشوری که متعهد به ایجاد شراکت راهبردی در حوزه‌های مختلف از جمله تجارت، انرژی و همکاری‌های زیست‌محیطی هستند. به گزارش خبرگزاری عمان، مذاکرات میان دو رهبر بر تقویت منافع متقابل، کشف فرصت‌های جدید همکاری و تبادل نظر در خصوص مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی متمرکز بود. رسانه‌های الجزایری و عمانی اهمیت این سفر را برجسته کرده و بر "اراده قوی" دو کشور برای تزریق نیروی تازه به همکاری‌های دوجانبه طولانی‌مدت و ارتقای شراکت خود به سطوح جدید تأکید کرده‌اند.

در سال‌های اخیر، روابط تجاری و سرمایه‌گذاری بین عمان و الجزایر رشد قابل توجهی داشته امری که

نشان‌دهنده عمق پیوندهای اقتصادی است. بر اساس داده‌های مرکز ملی آمار و اطلاعات عمان، حجم مبادلات تجاری بین دو کشور تا پایان ژوئیه ۲۰۲۴ به ۹۸,۴ میلیون دلار رسیده است.

امضای ۷۶ توافق نامه میان ازبکستان و قزاقستان

قزاقستان و ازبکستان در چهارمین نشست همکاری‌های بین منطقه‌ای در سمرقند که به ریاست نخست‌وزیران قزاقستان، اولژاس بکتنوف و ازبکستان، عبدالله عارفاف، برگزار شد، ۷۶ توافق‌نامه به ارزش بیش از ۳۵۲ میلیون دلار امضا کردند. این توافقی‌ها شامل یک برنامه عملیاتی برای تسریع اجرای توافقات سطح بالا و پروژه‌های مشترک در زمینه‌های انرژی، معدن و زمین‌شناسی است. در این نشست، بر ضرورت افزایش حجم تجارت دوجانبه، توسعه همکاری‌های صنعتی و تعامل در حوزه‌های آب، انرژی، ترانزیت و صنعت گاز تأکید شد. ازبکستان به عنوان شریک اصلی تجاری قزاقستان در آسیای مرکزی، در بازه ژانویه تا اوت ۲۰۲۴ حدود ۲.۵ میلیارد دلار تجارت با این کشور داشته است. از همین رو بکتنوف بر گسترش همکاری‌های تجاری و اقتصادی و ایجاد شرایط مطلوب برای سرمایه‌گذاری متقابل تأکید کرد. وی به پتانسیل‌های صادراتی قزاقستان در صنایع پتروشیمی، متالورژی، خودرو، غذایی و داروسازی اشاره کرد و اعلام کرد که قزاقستان آماده است صادرات به ازبکستان را در ۴۰ کالای ارزشمند به بیش از ۵۵۰ میلیون دلار افزایش دهد. عارفاف نیز با اشاره به رشد چشمگیر تجارت دوجانبه در سال‌های اخیر، توسعه همکاری‌های بین منطقه‌ای را مهم‌ترین حوزه روابط دو کشور دانست و از همکاری‌های نزدیک میان مناطق مرزی ازبکستان و قزاقستان خبر داد. همچنین، دو کشور بر توسعه همکاری‌های صنعتی که شامل ۷۴ پروژه مشترک با سرمایه‌گذاری ۳.۴ میلیارد دلار و ایجاد ۱۴,۶۰۰ شغل جدید است، تأکید کردند. در این راستا، پروژه‌هایی نظیر تولید خودرو شورولت در کاستانای، کارخانه لوازم خانگی در ساران و کارخانه‌های نساجی در شیمکنت از جمله پروژه‌های مشترک این دو کشور هستند. طرفین تأکید کردند که ایجاد مرکز بین‌المللی همکاری‌های صنعتی آسیای مرکزی در مرز قزاقستان و ازبکستان به توسعه همکاری‌های صنعتی میان دو کشور سرعت می‌بخشد. همچنین، توسعه ظرفیت‌های حمل و نقل و لجستیک نیز مورد توجه قرار گرفت و با توجه به عبور بیش از ۵۰ درصد تجارت ازبکستان از طریق قزاقستان، ۱۸ مسیر حمل و نقل مسافری جدید ایجاد شد تا فرصت‌های بیشتری برای تحکیم روابط فراهم آید.

استانداردهای جدید شورای همکاری خلیج فارس با هدف تقویت ایمنی محصولات و تسهیل تجارت

جاسم البدوی، دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس، از تصویب بیش از ۲۷ هزار و ۶۰۰ استاندارد و مقررات فنی جدید در کشورهای عضو این شورا خبر داد. این اعلامیه در هشتمین نشست کمیته وزارتی امور استانداردها که با حضور وزرای تجارت و صنعت کشورهای عضو در دوحه، پایتخت قطر، برگزار شد،

منتشر گردید. البدوی ضمن اشاره به اهمیت این استانداردها در تسهیل مبادلات تجاری و تضمین ایمنی محصولات، عنوان کرد که اجرای این استانداردها به بهبود جذابیت محیط سرمایه‌گذاری در کشورهای خلیج فارس نیز کمک می‌کند. وی افزود که این پیشرفت‌ها نتیجه همکاری مشترک میان سازمان‌های استانداردسازی ملی و هیئت استانداردسازی خلیج فارس است و آنها را برای تحقق اهداف اقتصادی مشترک توانمند می‌سازد.

دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس ایجاد سازمان استانداردسازی این شورا را یکی از مهم‌ترین تصمیمات استراتژیک در مسیر تقویت همگرایی اقتصادی میان کشورهای عضو دانست و افزود: «این سازمان به روان‌سازی حرکت کالاها بین کشورهای خلیج فارس، رشد محصولات خلیج (فارسی) و توسعه بازاریابی آنها در سطح منطقه‌ای و جهانی کمک می‌کند و علاوه بر آن، از مصرف‌کنندگان در برابر محصولات مضر و تقلبی محافظت کرده و در حفظ محیط زیست و سلامت عمومی نقش موثری ایفا می‌کند. طبق گزارش‌های مرکز آمار شورای همکاری خلیج فارس، تجارت میان کشورهای عضو در سال‌های اخیر شاهد رشد چشمگیری بوده است. در سال ۲۰۲۳، حجم مبادلات تجاری میان این کشورها از ۱۰۰ میلیارد دلار فراتر رفت. این رشد نشان‌دهنده تلاش‌های گسترده برای تقویت همکاری اقتصادی میان اعضا است. همچنین، کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس حدود ۸۰ درصد از کل تجارت درون‌عربی را در همان سال به خود اختصاص دادند، امری که نقش کلیدی آنها در تقویت همگرایی اقتصادی منطقه‌ای را برجسته می‌سازد.

اقدامات تازه، ظرفیت کشورهای عضو را برای توسعه تجارت منطقه‌ای و جهانی و افزایش جذابیت محیط سرمایه‌گذاری ارتقا داده و گامی مهم در راستای دستیابی به یکپارچگی اقتصادی پایدار در منطقه خلیج فارس محسوب می‌شود.

تصویب بودجه دو ساله دبی با ۸۲ میلیارد دلار درآمد و ۲۱ درصد مازاد

حاکم دبی بودجه امارت برای دوره ۲۰۲۵-۲۰۲۷ را تصویب کرد. طبق این بودجه، پیش‌بینی می‌شود که درآمدها به ۳۰۲ میلیارد درهم (۸۲.۲۲ میلیارد دلار) برسد و مخارج بالغ بر ۲۷۲ میلیارد درهم (۷۴ میلیارد دلار) خواهد بود که برای اولین بار مازادی ۲۱ درصدی به دنبال خواهد داشت. این امر نشان‌دهنده یک نقطه عطف مهم در مدیریت مالی دبی است.

در بیانیه‌ای رسمی که شیخ محمد در پلتفرم «ایکس» منتشر کرد، تأکید شد که ۴۶ درصد از بودجه سال آینده به پروژه‌های زیرساختی حیاتی اختصاص خواهد یافت، از جمله ساخت جاده‌ها، پل‌ها، سیستم‌های انرژی و شبکه‌های آب و فاضلاب و توسعه فرودگاه جدید. علاوه بر این، ۳۰ درصد از بودجه به حوزه‌های

بهداشت، آموزش، توسعه اجتماعی، مسکن و خدمات اجتماعی اختصاص خواهد یافت، امری که نشان‌دهنده تعهد دبی به ارتقای کیفیت زندگی ساکنان است.

شیخ محمد بر اهمیت استراتژیک این مازاد تأکید کرد و گفت: «بودجه سال آینده برای اولین بار مازادی عملیاتی تا سقف ۲۱ درصد از کل درآمدها را به دست خواهد آورد... هدف ایجاد پایداری مالی برای دولت دبی است».

در همین راستا، شیخ محمد از راه‌اندازی یک پرتفوی ۴۰ میلیارد درهمی (۳.۸۱ میلیارد دلاری) برای مشارکت‌های عمومی-خصوصی (PPP) خبر داد. هدف از این اقدام، سرمایه‌گذاری در رشدهای آینده و حفظ مازاد مالی برای نسل‌های آینده است. این بودجه تازه تصویب‌شده با استراتژی‌های مالی گسترده‌تر امارات متحده عربی همسو است. اوایل این ماه، کابینه امارات بودجه فدرال برای دوره ۲۰۲۴-۲۰۲۶ را به مبلغ ۱۹۲ میلیارد درهم (۵۲.۲ میلیارد دلار) تصویب کرد. با این حال، بودجه امارت‌های مختلف، به ویژه ابوظبی و دبی، به دلیل هزینه‌های محلی عظیمی که برای توسعه زیرساخت‌های گسترده و رشد اقتصادی آنها ضروری است اغلب از بودجه فدرال فراتر می‌رود.

دبی همچنان با توسعه اقتصادی قابل توجهی مواجه است امری که ناشی از افزایش گردشگری و سرمایه‌گذاری خارجی است. این امارت در سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۴ رشد اقتصادی ۳.۲ درصدی را گزارش داد امری که جایگاه آن را به عنوان یک مرکز جهانی برای تجارت، مالی و گردشگری بیشتر تقویت می‌کند.

وضع مالیات دو درصدی پاکستان بر کالاهای ترانزیتی افغانستان

اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان اعلام کرد که پاکستان به تازگی مالیات دو درصدی بر کالاهای ترانزیتی افغانستان وضع کرده است. این تصمیم پاکستان موجب نگرانی شدید بازرگانان افغان شده که این اقدام را مغایر با اصول تجارت جهانی دانسته و از امارت اسلامی خواستار پیگیری و رفع این مشکل از طریق دیپلماسی و مذاکره شده‌اند. یکی از اعضای هیئت مدیره اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان، اظهار داشت که محدودیت‌های جدید پاکستان باعث کاهش ۷۵ درصدی حجم ترانزیت از بندر کراچی به افغانستان شده است. او افزود: «این تصمیم که بر تمام ترانزیت‌های ورودی به افغانستان دو درصد تعرفه اعمال شده، در هیچ جای جهان سابقه ندارد و ادامه این وضعیت می‌تواند آسیب بیشتری به تجارت کشور وارد کند».

افغانستان برای تبادلات تجاری خود با کشورهای هم‌چون چین، ژاپن، اندونزی و مالزی، از مسیر بندر کراچی استفاده می‌کند. به گفته رمضان منصور، یکی از بازرگانان افغان، علاوه بر این مالیات جدید، پاکستان هزینه‌های اضافی برای کالاهای ترانزیتی اعمال کرده است که به تاجر و کشاورز افغان خسارت

زیادی وارد می‌کند. پاکستان پیشتر برای هر کامیون ترانزیتی حدود ۴۱ هزار روپیه دریافت می‌کرد، اما این مبلغ اکنون به بیش از ۱۰۰ هزار روپیه افزایش یافته است.

بازرگانان افغان خواستار اقدام فوری امارت اسلامی برای مذاکره با مقامات پاکستانی به منظور کاهش این محدودیت‌ها هستند. سال گذشته نیز، بیش از ۴ هزار کانتینر حامل کالاهای ترانزیتی افغانستان در بندر کراچی توسط پاکستان متوقف شد که زیان مالی سنگینی را به بازرگانان افغان وارد کرد.

پژوهش‌های تازه

چشم‌انداز بازارهای کالایی

گزارش «چشم‌انداز بازارهای کالایی، اکتبر ۲۰۲۴» که در ۲۹ اکتبر ۲۰۲۴ توسط بانک جهانی منتشر شد، به تحلیل جامع بازارهای جهانی کالا می‌پردازد. این گزارش پیش‌بینی می‌کند که قیمت کالاها در سال ۲۰۲۵ به میزان ۵ درصد و در سال ۲۰۲۶ به میزان ۲ درصد کاهش یابد. این کاهش عمدتاً ناشی از افت قیمت نفت است، هرچند افزایش قیمت گاز طبیعی و ثبات در بازارهای فلزات و مواد خام کشاورزی می‌تواند این روند را تعدیل کند. گزارش همچنین به بررسی ریسک‌های بالقوه، از جمله تشدید احتمالی درگیری‌ها در خاورمیانه که می‌تواند منجر به افزایش قیمت انرژی شود، می‌پردازد. در بخش ویژه‌ای از این گزارش، هم‌زمانی قیمت کالاها در طول زمان و تأثیر شوک‌های مختلف عرضه و تقاضا بر چرخه‌های کالایی مورد بررسی قرار گرفته است. این تحلیل نشان می‌دهد که در دوره پس از همه‌گیری، قیمت کالاها بیشتر تحت تأثیر شوک‌های خاص هر کالا، مانند درگیری‌ها، قرار گرفته‌اند. در ادامه نکات کلیدی گزارش آمده است:

۱. روندهای اقتصادی جهانی و قیمت کالاها:

در اوایل دهه ۲۰۲۰، به دلیل شوک‌های جهانی (مانند پاندمی کووید-۱۹، تورم و تنش‌های ژئوپلیتیک)، قیمت‌های کالاها هم‌زمان نوسان داشتند، اما این هم‌زمانی اخیراً کاهش یافته و عوامل خاص در هر کالا، قیمت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

۲. تأثیر ژئوپلیتیک بر قیمت‌های انرژی:

تنش‌های ژئوپلیتیک، به ویژه در مناطق تولیدکننده نفت، همچنان باعث نوسانات کوتاه‌مدت قیمت نفت می‌شود. رویدادهایی مانند جنگ در اوکراین و تنش‌های خاورمیانه به شدت قیمت‌های نفت را تحت تأثیر قرار داده است.

۳. پیش‌بینی کاهش قیمت کالاها:

انتظار می‌رود قیمت کالاها در سال‌های آینده کاهش یابد. این امر به دلیل بهبود شرایط عرضه و رشد متوسط اقتصادی جهانی است. قیمت‌های نفت به تدریج کاهش خواهند یافت.

۴. روندهای متضاد در کالاهای انرژی:

پیش‌بینی می‌شود قیمت نفت کاهش یابد، در حالی که قیمت گاز طبیعی، به‌ویژه در اروپا، به دلیل نگرانی‌های تأمین پس از جنگ اوکراین همچنان بالا بماند. انتظار می‌رود قیمت گاز ایالات متحده در سال‌های ۲۰۲۵-۲۰۲۶ با گسترش زیرساخت‌های صادراتی افزایش یابد.

۵. پایداری قیمت فلزات پایه در میان فعالیت‌های اقتصادی:

قیمت فلزات پایه، به ویژه آلومینیوم و مس، به دلیل تقاضای صنعتی و نیاز به گذار انرژی، پایدار است. با این حال، قیمت سنگ آهن به دلیل ضعف تقاضا در بخش ساخت‌وساز چین عقب مانده است.

۶. نوسانات و کاهش قیمت کالاهای کشاورزی:

به‌طور کلی، قیمت‌های محصولات کشاورزی به دلیل برداشت‌های مناسب کاهش یافته است. با این حال، قیمت برخی کالاها مانند کاکائو، قهوه و برنج به دلیل اختلالات ناشی از شرایط آب و هوایی به اوج رسید، امری که نشان‌دهنده خطرات نوسانات عرضه است.

۷. ریسک‌های ناشی از تشدید درگیری‌ها:

تشدید درگیری‌ها، به‌ویژه در مناطق صادرکننده انرژی، می‌تواند منجر به افزایش شدید قیمت کالاها شود و اثرات آن بر تورم جهانی و ثبات اقتصادی مشهود باشد.

۸. تأثیرات تغییرات آب و هوایی و شرایط جوی شدید بر بازارهای کالا:

شرایط جوی شدید ناشی از تغییرات آب و هوایی خطراتی برای بازده محصولات کشاورزی، تقاضای انرژی و تولید برق آبی ایجاد می‌کند که ممکن است قیمت کالاها را افزایش دهد.

۹. ریسک‌های نزولی ناشی از فعالیت ضعیف‌تر صنعتی:

فعالیت ضعیف‌تر از حد انتظار صنعتی جهانی، به‌ویژه در اروپا و چین، می‌تواند تقاضا برای انرژی و فلزات را کاهش دهد و فشار نزولی بر قیمت این کالاها ایجاد کند.

۱۰. تنظیمات عرضه و تقاضا در بازارهای نفت:

اوپک+ کاهش تولید را حفظ کرده است، اما افزایش احتمالی عرضه غیر اوپک+ می‌تواند قیمت نفت را بیشتر کاهش دهد، به‌ویژه اگر اوپک+ سهم بازار را بر ثبات قیمت ترجیح دهد.

آب به مثابه ثروت

گزارش «افزودن آب به ثروت متغیر ملت‌ها» که اخیراً توسط بانک جهانی منتشر شده است، به چالش‌های فزاینده در مصرف جهانی آب می‌پردازد، چالش‌هایی که تحت تأثیر رشد جمعیت و اقتصاد و همچنین تغییرات اقلیمی، استفاده بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی و کاهش کیفیت آب قرار دارد. این گزارش امکان افزودن آب به عنوان یک دارایی طبیعی در مجموعه گزارش‌های «ثروت متغیر ملت‌ها» (CWON)^۱» بانک جهانی را بررسی می‌کند. هدف از این اقدام، تأکید بر نقش حیاتی آب در اقتصاد و تشویق به ادغام آن در تحلیل‌های کلان اقتصادی است. نکات و یافته‌های کلیدی گزارش در ادامه می‌آید:

۱. اهمیت ارزش‌گذاری آب: گزارش بر نیاز به ارزش‌گذاری دقیق آب برای نشان دادن اهمیت اقتصادی آن تأکید دارد. این ارزش‌گذاری به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا مدیریت و حفاظت از منابع آبی را به‌ویژه در مناطق مواجه با کمبود آب، در اولویت قرار دهند.
۲. آب در میان سرمایه‌های طبیعی: بر اهمیت در نظر گرفتن آب به عنوان بخشی از سرمایه طبیعی در ارزیابی ثروت ملی تأکید شده است. اغلب ارزیابی‌های کنونی سرمایه طبیعی، آب را نادیده می‌گیرند که این امر بر ارزیابی پایداری بلندمدت تأثیر می‌گذارد.
۳. روش‌های ارزش‌گذاری آب: سه رویکرد اصلی برای ارزش‌گذاری آب مطرح شده است: دارایی‌محور، استفاده‌محور، و خدمت‌محور. از میان این‌ها، رویکرد خدمت‌محور که بر خدمات اکوسیستمی ارائه شده توسط آب تمرکز دارد، در مقیاس‌های بزرگ‌مقیاس قابل‌اجراترین روش است.
۴. چالش‌های داده و روش‌شناسی: گزارش، چالش‌های مرتبط با به دست آوردن داده‌های دقیق برای ارزش‌گذاری آب را به دلیل کمبود داده‌های زیست‌محیطی و اقتصادی جهانی شناسایی می‌کند. رفع این چالش‌ها نیازمند روش‌شناسی‌های نوآورانه و بهبود در جمع‌آوری داده‌هاست.
۵. تأثیر تغییرات اقلیمی بر منابع آب: تغییرات اقلیمی، کمبود آب را از طریق افزایش خشکسالی‌ها و

۱- CWON مخفف **Changing Wealth of Nations** به معنی «ثروت متغیر ملت‌ها» است و مجموعه گزارش‌های بانک جهانی را شامل می‌شود که به بررسی و اندازه‌گیری ثروت کشورها از دیدگاه گسترده‌تری می‌پردازد. این گزارش‌ها به ارزیابی و محاسبه انواع مختلف سرمایه‌ها مانند سرمایه انسانی، سرمایه تولیدی، و سرمایه طبیعی (مانند جنگل‌ها، ذخایر آب، و منابع معدنی) پرداخته و روند تغییرات این سرمایه‌ها را در طول زمان مطالعه می‌کنند. هدف CWON ایجاد درکی جامع‌تر از ثروت واقعی کشورها و پایداری آن است، به‌طوری که علاوه بر دارایی‌های سنتی، ارزش منابع طبیعی و محیط زیستی را نیز در نظر بگیرد. این مجموعه گزارش‌ها کمک می‌کند تا سیاست‌گذاران بتوانند از این اطلاعات در تحلیل‌های اقتصادی و تدوین سیاست‌های توسعه‌ای استفاده کنند و به ارتقای پایداری اقتصادی و محیط زیستی بپردازند.

- سیلاب‌ها تشدید می‌کند. گزارش بر استراتژی‌های تطبیقی برای مدیریت منابع آبی در شرایط متغیر اقلیمی تأکید دارد.
۶. ارتباط با اهداف توسعه پایدار: (SDGs) ارزش‌گذاری و مدیریت آب برای دستیابی به هدف ششم از اهداف توسعه پایدار که بر آب پاک و بهداشت تأکید دارد، ضروری است. اهداف گزارش با این هدف جهانی هماهنگ شده است تا از استفاده پایدار از منابع آبی حمایت کند.
۷. بخش‌های اقتصادی و استفاده از آب: گزارش به نقش حیاتی آب در بخش‌هایی مانند کشاورزی، انرژی و مصرف خانگی اشاره می‌کند. ارزش‌گذاری مناسب آب در این بخش‌ها می‌تواند به استفاده کارآمدتر و تلاش‌های حفاظتی منجر شود.
۸. جلوگیری از احتساب مضاعف در ارزش‌گذاری: تضمین اینکه ارزش آب در بین دارایی‌های مختلف در CWON چندین بار محاسبه نشود، یکی از دغدغه‌های اصلی است. گزارش به راهبردهایی برای اجتناب از این مسئله از طریق تعریف دقیق سهم آب در هر دارایی پرداخته است.
۹. آینده داده‌ها و مدل‌های آبی: گزارش به پتانسیل مدل‌های جدید مانند هوش مصنوعی برای محیط‌زیست و پایداری (ARIES) اشاره می‌کند که می‌توانند ارزش‌گذاری آب را از طریق ترکیب داده‌های فیزیکی و اقتصادی بهبود بخشند.
۱۰. توصیه‌های سیاستی: گزارش بر لزوم همکاری بین‌المللی برای بهبود داده‌های آب، گسترش روش‌های ارزش‌گذاری آب و حمایت از کشورها برای ادغام آب در ارزیابی‌های ملی ثروت تأکید دارد.
- این گزارش به عنوان گامی در جهت گنجاندن ارزش‌گذاری آب در ارزیابی‌های اقتصادی جهانی نگاشته شده، امری که می‌تواند به‌طور عمیقی بر نحوه اولویت‌بندی کشورها در زمینه سیاست‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با آب تأثیر بگذارد.